

Notatka

dotycząca potwierdzania obywatelstwa polskiego emigrantom z marca 1968 r.

1. Osoby wyjeżdżające w 1968 r. z Polski w celu osiedlenia się w Izraelu, zobowiązane były do występowania do władz polskich o zgodę na zmianę obywatelstwa. Spraw tych nie rozstrzygano poprzez wydawanie aktów indywidualnych. Za zezwolenie na zmianę obywatelstwa, uznawano natomiast uchwałę Rady Państwa nr 5/58z dnia 23 stycznia 1958 r. (uchyloną w dniu 8 marca 1984 r.).
2. Dotychczasowe kłopoty z potwierdzaniem tym osobom obywatelstwa polskiego, mają swe źródło w interpretacji stanu prawnego i faktycznego sprawy przez wojewodów, działających jako właściwe w tych sprawach organy administracji publicznej. Wojewodowie przyjmowali, że zezwolenie w formie uchwały Rady Państwa, było prawnie skuteczne. Zatem osoby, które opuściły Polskę w latach 60-tych z zamiarem osiedlenia się na terytorium Izraela, utraciły obywatelstwo polskie.
3. Odmienne stanowisko zajmowały w swym orzecznictwie sądy administracyjne, w tym NSA. Utrwaliła się linia orzecznicza, w myśl której uchwała nie mogła stanowić zgody na zmianę obywatelstwa polskiego dla osób, które złożyły stosowne wnioski i wyjechały z Polski w 1968 r. (por. wyrok NSA z dnia 14 października 2005 r., II OSK 267/05). W konsekwencji więc, marcowi migranci polskiego obywatelstwa nie utracili.
4. Rzecznik Praw Obywatelskich dwukrotnie podjął w ubiegłym roku (5 oraz 27 kwietnia) interwencję u ówczesnego Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, zmierzającą do zmiany praktyki wojewodów. Interwencja ta jednakże nie przyniosła zakładanych skutków – uzyskano jedynie ogólne zapewnienie, że organy administracji rządowej, wydając rozstrzygnięcia w

przedmiotowych sprawach, respektują ocenę prawną i wskazania zawarte w prawomocnych wyrokach sądów administracyjnych.

5. Media w dniu 5 marca 2008 r. poinformowały (np. „Gazeta Wyborcza”, „Rzeczpospolita”), że Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji wydał w dniu wczorajszym wojewodom zalecenie, by sprawy potwierdzania obywatelstwa polskiego marcowym emigrantom, były załatwiane priorytetowo i pozytywnie. Zapowiada to zasadniczą, oczekiwaną zmianę dotychczasowej praktyki.